

Sygn. akt II CSK 726/17

POSTANOWIENIE

Dnia 18 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa H.B.
przeciwko Z.B. i A.T.
o zapłatę i nakazanie,
na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 18 kwietnia 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w S.
z dnia 28 kwietnia 2017 r., sygn. akt I ACa [...] /16,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) przyznaje adwokatowi M.S. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w S. kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) zł wraz z należnym podatkiem od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powodowi w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wtedy może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Powód wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na nieważność postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.) oraz oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Powołanie się przez skarżącego na nieważność postępowania wymaga uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wykazującego spełnienie tej przesłanki (postanowienie Sądu Najwyższego z 30 października 2001 r., IV CKN 172/01, OSNC 2002, nr 4, poz. 55). Dla uczynienia zadość temu obowiązkowi powód stwierdził, że był pozbawiony możliwości działania w postępowaniu przed Sądami obu instancji, gdyż te nie pouczyły go o zasadności ubiegania się o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, który by pomógł powodowi prowadzić proces. Nieważność postępowania miała zatem wynikać z zaistnienia okoliczności, o jakich mowa w art. 379 pkt 5 k.p.c., a powód odniósł ten zarzut zarówno do postępowania przed Sądem pierwszej, jak i drugiej instancji. Tymczasem w orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że nie jest przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ewentualna nieważność postępowania przed sądem pierwszej instancji. Rozpoznając skargę kasacyjną Sąd Najwyższy nie może w ramach bezpośredniej kontroli kasacyjnej badać nieważności postępowania przed sądem pierwszej

instancji. Uchybienia powodujące nieważność postępowania pierwszoinstancyjnego mogą stanowić przedmiot badania Sądu kasacyjnego jedynie pośrednio i o tyle, o ile skarżący zarzuciłby sądowi drugiej instancji - w ramach podstawy z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. - naruszenie art. 386 § 2 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 24 maja 2012 r., V CSK 255/11 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 7 maja 2009 r., II CSK 80/09, nieopubl.). Powód zgłosił tego rodzaju zarzut w ramach podstaw kasacyjnych, a we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania sformułował w związku z nim tezę o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej wynikającej z tego, że Sąd drugiej instancji nie uchylił wyroku Sądu pierwszej instancji i nie przekazał sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego i przeprowadzania wywodu zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi zatem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12, nieopubl.).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażony został pogląd, że strona zostaje pozbawiona możliwości działania tylko wtedy, gdy doszło do całkowitego pozbawienia jej możliwości obrony swych praw, a więc gdy znalazła się w takiej sytuacji, która uniemożliwia, a nie tylko utrudnia lub ograniczyła popieranie przed sądem dochodzonych żądań (por. postanowienia z 28 października 1999 r., II UKN 174/00, OSNP 2001, nr 4, poz. 133; z 25 lipca 2013 r., II CZ 19/13,

nieopubl.). Niewątpliwie tego rodzaju wadliwością nie było dotknięte postępowanie w sprawie. Powód miał okazję przedstawić Sądowi żądania, które sformułował pod adresem pozwanych i okoliczności, z których je wywodził. Osobną kwestią jest brak podstaw prawnych do uwzględnienia żądań, przy których powód obstawał. Także we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zostały przez profesjonalnego pełnomocnika ustanowionego dla powoda określone te przepisy prawa materialnego, w których miało znajdować oparcie żądanie zgłoszone przez powoda, na które powód nie był zdolny wskazać, a - jak można by założyć - powołał by je ustanowiony dla powoda pełnomocnik z urzędu.

Skoro skonfrontowanie uzasadnienia wniosku powoda o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z motywami zaskarżonego wyroku nie pozwala stwierdzić, żeby w sprawie występowała któraś z powołanych przez powoda podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, to na podstawie art. 398⁹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Pełnomocnikowi reprezentującemu powoda z urzędu w postępowaniu kasacyjnym Sąd przyznał wynagrodzenie stosownie do art. 122 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. oraz § 2 pkt 1, § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 8 pkt 6 oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. 2017 r. poz. 1714).

jw

a.ł.